

Sadržaj

Događaji

Saopćenja za javnost

Mediji o medijima

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Pravo na zaštitu privatnosti i

javni interes

Piše: Vesna Alaburić

Privatnost i mediji - uloga samo-regulatornih tijela

Piše: Maida Bahto Kestendžić

Pravo na privatnost i javni interes

- primjeri odluka RAK-a

Piše: Faruk Borić

Uvodnik

Gdje prestaje privatnost a počinje javni interes, vječna je novinarska dilema. Činjenica je da privatno od javnog dijeli gotovo nevidljiva granica koja se ipak često i prelazi, opravdano ili ne. Na konferenciji u Sarajevu održanoj prošlog mjeseca, učesnici - predstavnici regulatornih i samoregulatornih tijela, eksperti VE, novinari i predstavnici pravosudne zajednice u BiH - razmatrali su različite aspekte međunarodno priznatog ljudskog prava na privatnost i, s druge strane, zaštite javnog interesa kao jednog od najvažnijih demokratskih principa.

U fokusu konferencije, koju su organizovali Ured Vijeća Evrope u BiH i Regulatorna agencija za komunikacije, bilo je iznalaženje odgovora na pitanje: kako povući liniju između onoga što predstavlja pravo na privatnost i onoga što mediji objavljuju u javnosti, odnosno pitanje balansa između principa koji se odnose na transparentnost i pravo na informacije, uključujući slobodu izvještavanja, te na tajnost određenih ličnih podataka. Pravo građana na transparentno i objektivno informisanje podrazumijeva i izvještavanje o privatnosti javnih ličnosti, posebno političara kada za to postoji javni interes. Međutim, kada je u pitanju privatnost u bh. medijima, često pretjeruju i mediji, koji krše pravo na privatnost, i javne osobe koje nisu svjesne svoje javne funkcije.

Građani ne moraju saznati sve detalje, recimo o bolesti političara, ali isto tako političari moraju biti svjesni da su ulaskom u politiku i obnašanjem javnih funkcija i njihovi privatni životi pod većom lupom javnosti. S druge strane, u medijima se često, iz neznanja ili bahatosti, otkrivaju identiteti djece i neopravdano ulaze u njihovu privatnost, pogotovo u slučajevima bolesti ili tragedija. O pravu na privatnost i javnom interesu za naš bilten pišu predavači pomenute konferencije: Vesna Alaburić, ekspertica Vijeća Evrope, Maida Bahto Kestendžić iz Vijeća za Štampu u BiH i Faruk Borić, direktor agencije Fena i član Vijeća RAK-a.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Događaji

29.05.2014.

Ekspertska debata "Novinarstvo, javno mijenje i medijske slobode" održana u Mostaru

U Mostaru je održana ekspertska rasprava u organizaciji BHN i njemačke Fonadacije "FRIEDRICH EBERT". U debati na temu "Novinarstvo, javno mijenje i medijske slobode" su učestvovali medijski eksperti, urednici i novinari iz Sarajeva i Hercegovine.

Učesnici u raspravi ukazali su na vrlo slab materijalni položaj novinara i krizu medijske i marketinške industrije u BiH. Novinari su tako suočeni sa egzistencijalnim problemima, te se s njima iz toga razloga lako manipuliše. Ocijenjeno je i kako na BH medijskoj sceni, uz časne izuzetke, vlada medijska površnost i bavljenje temama koje nisu od značaja za tzv. "male ljude".

Vidi cijeli članak

Pravo na zaštitu privatnosti i javni interes

Piše: Vesna Alaburić

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda štiti pravo na poštovanje privatnosti (čl.8.) i slobodu izražavanja (čl.10.) kao temeljna ljudska prava i slobode. Ni jedno od tih prava i sloboda nije apsolutno, što znači da se pod određenim okolnostima ta prava mogu ograničiti radi zaštite nekog drugog, pretežnijeg prava ili interesa. Tako se, na primjer, pravo na poštovanje privatnosti može ograničiti ako pretežniji javni interes opravdava povredu privatnosti. Isto tako se sloboda izražavanja može ograničiti radi zaštite nečijeg osobnog ili obiteljskog života ako ne postoji pretežniji, opravdani javni interes.

Pojam privatnosti definiran je Rezolucijom br.428 Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope iz 1970. razmjerno vrlo široko. Pravo na poštovanje privatnosti sastoji se prvenstveno od mogućnosti da se živi

Saopćenja za javnost

28.05.2104.

Protest Face TV: primitivni, vulgarni i huškački jezik je nedopustiv u medijima

Upravni odbor Udruženja/udruge BH novinari i Linija za pomoć novinarima uputili su javni protest uredništvu Face TV, uredniku Senadu Hadžifejzoviću i novinaru Rašidu Haliloviću zbog korištenja govora mržnje prema novinarki Paulini Janusz i neprofesionalnog reagiranja na njen tekst „Građani u službi građana, mediji u službi ničega“, objavljen na portalu Media.ba.

U spornom TV prilogu korišteni su elementi mizogije i primitivnog obračuna sa njom kao ženom, uz upotrebu pežorativnog termina “ono” i omalovažavanja rodnog identiteta, porijekla i motiva njenog dolaska u BiH.

Opširnije

Mediji o medijima

11.06.2104.

Humanitarna akcija povod za disciplinovanje novinara FTV

Odavno je poznato da nema ozbiljnije saradnje među bosanskohercegovačkim javnim servisima izuzev u slučajevima kada se radi o finansijama. Posljednji slučaj dolazi sa Javnog servisa Federacije BiH čiji je Odjel za ljudske resurse pozvao na izjašnjavanje pred disciplinskom komisijom novinare svoje kuće Bakira Hadžiomerovića i Arijane Saračević Helać, te Jasminku Šipku zbog njihovog učešća u humanitarnoj emisije BHRT-a “Ljudi ljudima - Pozovi i pomoz!”

Opširnije

01.05.2104.

Najniži stupanj medijskih sloboda u posljednjoj deceniji

Prema ovogodišnjem izvještaju o stanju slobode medija u svijetu, 2013. godina je zabilježena kao godina sa najnižim stupnjem medijskih sloboda u posljednjoj deceniji. Samo jedan od sedam ljudi na svijetu živi u zemlji gdje je sigurnost novinara zagarantovana a ekonomski i politički pritisci na medije minimalni, odnosno 14 % od ukupne populacije, dok 44% živi u zemljama gdje su mediji okarakterisani kao neslobodni. Freedom House mjeri nivo medijskih sloboda u 197 zemalja i teritorija.

Kompletan izvještaj dostupan je na stranici organizacije Freedom House.

Opširnije

HND: Istraživanje odnosa vladinih i državnih tijela prema novinarima

Zbor istraživačkih novinara Hrvatskog novinarskog društva i GONG-a, organizacije civilnog društva, sproveo je istraživanje među 117 novinara nacionalnih medija o otvorenosti tijela vlasti prema novinarima.

Istraživanje odnosa vladinih i državnih tijela prema novinarima koje je rađeno u periodu od 7.4 do 7.5.2014. godine, pokazalo je da su za novinarska pitanja najzatvorenija državna tijela s najvećom koncentracijom političke i finansijske moći: središnji ured Vlade RH i Ministarstvo finansija. Pored toga, istraživanje je pokazalo da državna tijela snažno diskriminiraju novinare imajući u vidu utjecajnost kao i kritičnost medija za koje rade kao i osobna poznanstva između predstavnika medija s jedne, te predstavnika Vlade i ministarstava s druge strane.

Opširnije

prema vlastitom nahodanju, uz minimalna uplitanja, a odnosi se na privatni, obiteljski i kućni život, fizički i moralni integritet, čast i ugled, nepredstavljanje nepotrebnih i neugodnih podataka, neovlašteno objavljivanje privatnih fotografija, na zaštitu od indiskrecije i zaštitu informacija datih ili primljenih u povjerenju.

Rezolucijom je naglašeno da se ne mogu pozivati na pravo na zaštitu vlastite privatnosti one osobe koje svojim djelima potiču indiskrecije na koje se kasnije pozivaju u tužbi.

Poseban je problem privatnost javnih osoba. I te osobe imaju pravo na zaštitu privatnosti, ali u znatno manjem opsegu u odnosu na druge, ne-javne osobe. U mjeri u kojoj se privatni život neke osobe odražava na njegov javni život, ta osoba nema pravo na zaštitu privatnosti. U Rezoluciji br. 1165 iz 1998. o pravu na privatnost eksplicitno je naglašeno kako javne osobe moraju biti svjesne da položaj koji zauzimaju u društvu, u pravilu po njihovu odabiru, automatski dovodi do povećanog zanimanja za njihovu privatnost.

Europski sud za ljudska prava u svim predmetima koji se odnose na privatnost i slobodu izražavanja nastoji pronaći i uspostaviti pravičnu ravnotežu između tih, sukobljenih prava. Posljednjih desetak godina, međutim, Europski sud značajno širi granice zaštite privatnosti na štetu slobode izražavanja, pa neki analitičari upozoravaju kako se ravnoteža neopravdano narušava na štetu medija i slobode izražavanja.

U predmetu Axel Springer AG v. Njemačka Europski sud za ljudska prava je utvrdio da se pravo na poštovanje privatnosti odnosi na svaki podatak za koji je opravdano očekivati da neće biti objavljen bez dopuštenja, a smatrat će se da je javni interes pretežniji od prava na zaštitu privatnosti ako to dokazuju okolnosti konkretnog slučaja, npr. da li se spornom informacijom pridonosi raspravi o temi od općeg interesa, da li je oštećenik javna osoba, ranije ponašanje oštećenika, način prikupljanja informacije, kontekst, forma i posljedice objavljivanja itd.

Postupanje medija Europski sud ocjenjuje sa stajališta, kako kaže, odgovornog novinarstva, koje podrazumijeva postupanje u dobroj vjeri, objavljivanje točnih i pouzdanih podataka, nepristrano prezentiranje mišljenja sudionika javne rasprave i izbjegavanje pukog senzacionalizma.

Prema postojećoj praksi Europskog suda za ljudska prava, sloboda izražavanja kojom se povrijeđuje nečija privatnost uživat će sudsku zaštitu ako postoji pretežniji javni interes za objavljivanje informacije, ako se radi o informaciji koja je istinita ili je novinar imao opravdani razlog povjerovati da je istinita i ako je novinar postupao u dobroj vjeri.

I ljubavne afere političara pod lupom medija

Konkursi

Novinarstvo 2.0: Etika online novinarstva i razvoj strategije za društvene mreže
Novinarstvo 2.0 je program koji novinari/novinaricama online medija nudi praktičnu obuku iz različitih oblasti etike online novinarstva, multimedijalne produkcije, razvoja online medija.

Detalji o konkursu

Stipendija za fotografske projekte o ženskim pitanjima

Fondacija Alexia, koja se bavi promocijom ljudskih prava kroz fotografiju, otvara konkurs za dodjelu stipendija Women's

Initiative.

Teme konkursa su zlostavljanje, reproduktivnost i zdravlje, te žene istaknute članice društva, žene vođe i žene u vojsci. Radovi treba da govore o poziciji žene u društvu i ženskim pravima.

Konkurs je namijenjen svim fotografima i novinarima, bez obzira na zemlju porijekla i boravka. Stipendija se dodjeljuje u iznosu od 25 000 dolara. Sredstva od stipendije namijenjena su konačnoj izradi projekta.

Prijave treba da sadrži sinopsis projekta (do 25 reči, u Word ili PDF formatu), detaljan prijedlog projekta (do 750 reči), CV autora i do 20 projektnih fotografija.

Rok za prijave je 30. jun 2014.

*Detalji o konkursu
Prijava*

CEI/SEEMO nagrada za zasluge u istraživačkom novinarstvu

Centralnoevropska inicijativa (Central European Initiative - CEI) i Medijska organizacija Jugoistočne Evrope (South East

Europe Media Organisation - SEEMO), u specijalnom partnerstvu sa Fondacijom Konrad Adenauer (KAS), raspisale su poziv za prijave za 2014. godinu za CEI/SEEMO Nagradu za izuzetne zasluge u istraživačkom novinarstvu. Poziv je podijeljen u dve sekcije:

- Sekcija 1 - profesionalni novinari - nagrada 4.000 EUR
- Sekcija 2 - mladi profesionalni novinari (do 30 godina) - nagrada 1.000 EUR

Cilj nagrade je da iskaže poštovanje radu istraživačkih novinara i njihovom doprinosu istraživačkom novinarstvu uprkos teškim uslovima pod kojima rade.

Prijave će razmatrati međunarodni žiri sastavljen od uglednih novinara i medijskih eksperata iz regiona, uključujući i neke od ranijih dobitnika ove nagrade.

Rok za prijave je 30. maj 2014. godine.

*Pravila učešća i uputstvo za prijavu
Formular za prijavu*

Privatnost i mediji - uloga samoregulatornih tijela

Piše: Maida Bahto Kestendžić

Vijeće za štampu u Bosni i Hercegovini je samoregulacijsko nevladino tijelo za štampane i online medije koje omogućava građanima da ulažu prigovore na neprofesionalno pisanje štampe i online medija, slijedeći profesionalne standarde obuhvaćene u Kodeksu za štampu i online medije BiH. Kao jedno od rijetkih tijela u Bosni i Hercegovini, Vijeće za štampu u BiH djeluje na teritoriji cijele države, na području oba entiteta - Federacije BiH i Republike Srpske, i Brčko distrikta BiH.

Značajna uloga Vijeća za štampu u BiH ogleda se u jačanju civilnog društva putem pružanja sredstava za zaštitu ljudskih prava građana kroz ulaganje prigovora na netačne, neprofesionalne ili nepotpuno objavljene sadržaje u štampi i online medijima. Vijeće za štampu u BiH štiti javnost od neodgovornog i neetičkog medijskog izvještavanja, odnosno djeluje kao oruđe za zaštitu slobode medija i profesionalnog izvještavanja, kao i za zaštitu medija od političkih, ekonomskih i svih drugih pritisaka koji ugrožavaju slobodu informisanja. U skladu sa principima medijske samoregulacije, Vijeće za štampu u BiH ne može novčano kazniti, suspendovati ili zatvoriti medijske kuće. Potencijalne sporove između javnosti i štampe i online medija, Vijeće za štampu u BiH rješava koristeći se isključivo novinarskim sredstvima, kao što su: pravo na odgovor, objavljivanje ispravke, izvinjenje ili demanti. Za sve ostale ozbiljne slučajeve kršenja profesionalnog izvještavanja kao što je kleveta, relevantni su Zakoni o zaštiti od klevete, implementirani u oba entiteta države Bosne i Hercegovine. Prednosti rada Vijeća za štampu u BiH su brzina i efikasnost djelovanja, kao i pružanje besplatnih usluga podnosiocima žalbi.

Osnovna premisa na kojoj se zasniva rad Vijeća za štampu u BiH jeste da javnost ima pravo na brzu, istinitu, tačnu i profesionalno plasiranu informaciju. Ali, postavlja se pitanje gdje prestaje pravo na privatnost, a počinje javni interes, i vice versa.

Pravo na privatnost i interes javnosti, u kontekstu Kodeksa za štampu i online medije BiH, regulisani su u dva člana, Članu 1 – Interes javnosti i Članu 9 – Privatnost. Interes javnosti, prema Članu 1 Kodeksa za štampu i online medije BiH, definiše se kao „postupak i/ili informacija kojima je namjera pomoći javnosti u donošenju ličnog mišljenja i odluka o pitanjima i događajima, uključujući i napore otkrivanja krivičnog djela i/ili prekršaja, te spriječiti zavođenje javnosti nekom izjavom ili postupkom pojedinca ili organizacije“. Sama činjenica da je interes javnosti reguliran u prvom članu Kodeksa za štampu i online medije BiH, najbolje ilustrira potrebu javnosti da uvijek ima na raspolaganju tačne, provjerene i blagovremene informacije. Budući da je Kodeks za štampu i online medije BiH zasnovan na evropskoj praksi, zakonima i Ustavu BiH, i da sadrži dijelove najbitnijih etičkih odredbi, preporuka i odluka EU i Vijeća Europe, odredbe Člana 8 – Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, inkorporirane su u Član 9 – Pravo na privatnost, Kodeksa za štampu i online medije BiH. Član 9 nalaže obavezu novinara da izbjegavaju „uplitanja u nečiji privatni život, osim ako takva uplitanja nisu potrebna u interesu javnosti“, kao i da će „teme koje uključuju lične tragedije biti obzirno tretirane, a pogođenim ličnostima će se prići diskretno i sa saosjećanjem“.

Vijeće za štampu u BiH, od početka 2014. godine zaprimilo je 273 žalbe, od čega je samoregulacijom, odnosno objavom demantija, reagovanja, ispravke ili uklanjanjem komentara koji sadrže govor mržnje, huškanje i diskriminaciju, riješeno ukupno 173 žalbe. Žalbena komisija Vijeća za štampu u BiH utvrdila je kršenje Člana 1 – Interes javnosti u 7 tekstova objavljenih u štampi i online medijima, odnosno kršenje Člana 9 – Privatnost u ukupno 2 teksta. Kršenja Člana 9 – Privatnost, Kodeksa za štampu i online medije BiH u najvećem broju slučajeva su utvrđena u izvještavanjima medija o slučajevima krivičnih djela u kojima su bili uključeni maloljetnici, bilo kao učinioci ili žrtve krivičnih djela,

te u izvještavanjima o tragičnim događajima, gdje mediji nisu iskazali dužni pijetet prema žrtvama i njihovim članovima porodica.

Kada je riječ o izvještavanju o javnim ličnostima, neophodno je podsjetiti na odredbe Deklaracije o slobodi političke debate u medijima Komiteta ministara Vijeća Evrope, konkretno Član 4 – Javni nadzor nad javnim službenicima i Član 7 – Privatnost političkih ličnosti i javnih službenika, gdje se vrlo lako može uočiti gdje prestaje „javna znatiželja“, a počinje javni interes, kada je u pitanju medijsko izvještavanje o osobama koje obnašaju funkcije u političkom životu. Dakle, Član 1 Deklaracije o slobodi političke debate u medijima propisuje da „javni službenici moraju prihvatiti da će biti predmet javnog nadzora i kritike, posebno kroz medije, zbog načina na koji su obavljali ili na koji obavljaju svoje funkcije, jer je

ovo neophodno za osiguravanje transparentnosti i odgovornog obavljanja funkcije“; dok se u Članu 7 navodi da „privatni i porodični život političkih ličnosti i javnih službenika treba biti zaštićen od medijskog izvještavanja po Članu 8 Konvencije“. Ipak, stav 2. Člana 7 – Privatnost političkih ličnosti i javnih službenika, propisuje i izuzetke u smislu da „informacija o njihovom privatnom životu može biti iznesena kada je od direktnog javnog značaja za način na koji su obavljali ili obavljaju svoje funkcije, nastojeći da se izbjegne nepotrebna šteta za treća lica. Kada političke ili javne ličnosti privlače pažnju javnosti na dijelove svog privatnog života, mediji imaju pravo da te segmente izlože nadziranju“.

Uz svakodnevno, brzo, efikasno i besplatno pružanje mogućnosti građanima da ostvare svoje pravo na istinitu informaciju putem ulaganja žalbi na neprofesionalno medijsko izvještavanje, Vijeće za štampu u BiH kroz organizaciju niza događaja i edukativnih aktivnosti sa predstavnicima pravosuđa, novinarima, studentima prava i novinarstva daje izuzetan doprinos opštem jačanju svijesti o potrebi poštivanja slobode izražavanja i Kodeksa za štampu i online medije BiH.

Više informacija o Vijeću za štampu u BiH možete pronaći na web www.vzs.ba i Facebook stranici <http://www.facebook.com/VijeceZaStampuBiH>, kao i na edukativnom portalu Vijeća za štampu u BiH www.edukacija.vzs.ba.

Mediji rijetko štite identitet djece

Pravo na privatnost i javni interes - primjeri odluka RAK-a

Piše: Faruk Borić

Kodeksom o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija (Kodeks) se utvrđuju pravila kojima se obezbjeđuju uslovi za osiguranje prava na slobodu izražavanja, kako je predviđeno Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i fundamentalnim slobodama, kao i drugim instrumentima navedenim u Ustavu Bosne i Hercegovine, istovremeno poštujući općenito prihvaćene standarde pristojnosti, nediskriminacije, pravednosti, tačnosti, zaštite maloljetnika, zaštite privatnosti.

Najava događaja

- **Novinarska akademija** - Od 29.6. do 14.jula održaće se Novinarska akademija za studente novinarstva, novinare i urednike na temu fer, objektivnog i izbalansiranog izvještavanja u predizbornom periodu.

- **Realizacija projekta "Živjeti zajedno"**. Pripreme za snimanje četiri dokumentarna filma i pisanje istraživačkih priča o pozitivnim primjerima i građanskoj hrabrosti u BiH u ratu i nakon rata. Projekat provode NDNV i BH Novinari pod pokroviteljstvom Medijskog fonda EU.

- Istraživanja u sklopu regionalnog projekta **"Civil Response to Clientelism in Media - Media Circle Project"**

Svaka osoba ima pravo na zaštitu privatnosti. Nosioци dozvola su dužni da u najvećoj mogućoj mjeri zaštite privatnost pojedinaca o kojima se izvještava. Narušavanje privatnosti dozvoljeno je samo u izuzetnim slučajevima. Svako narušavanje privatnosti mora biti opravdano dokazivim javnim interesom, a naročito kada se radi o maloljetnicima i licima koja ne obavljaju javne funkcije i inače nisu eksponirane u javnosti. Narušavanje privatnosti lica koje ne obavlja javne funkcije i inače nije eksponirano u javnosti, usljed dokazivog javnog interesa, ne smije biti povod i opravdanje za narušavanje dostojanstva te osobe. Javni interes ne smije biti alibi za snimanje ili intervjuisanje osobe u situacijama koje narušavaju njegovo/njeno dostojanstvo.

Kada je narušavanje privatnosti neizbježno, kao što je slučaj prilikom izvještavanja o pitanjima od javnog interesa, treba se ograničiti na izvještavanje o onim detaljima koji su od suštinskog značaja za informativnu vrijednost događaja. Narušavanje privatnosti usljed postojanja javnog interesa ne treba da izlazi iz okvira legitimnog javnog interesa. Žrtve nasilja i katastrofa moraju biti posebno zaštićene. Ponekad se, iz namjere da se izazove saosjećanje kod gledatelja i tako pomogne unesrećnim ili povećati njihov senzibilitet za određene teme kao što su

nasilje u porodici, maloljetnička delikvencija i sl., narušava privatnost žrtava.

Primjeri odluka Regulatorne agencije za komunikacije

SLUČAJ -KIM HAN SOL- prilog emitovan u Dnevniku 2 FTV- prigovor Meri Musa – nije utvrđeno kršenje

Prigovor:

Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) je dana 14.10.2011., primila prigovor od strane g-đe Meri Musa, koji se odnosi na sadržaj priloga koji je RTV FBiH emitovala u okviru informativnog programa „Dnevnik 2“ dana 13.10.2011.

U prigovoru je navedeno da se prilog odnosi na maloljetnog učenika Koledza ujedinjenog svijeta u Mostaru Kim Han Sola, unuka sjevernokorejskog vođe Kim Jong Ila. Navedeno je sljedeće: „Iako Koledz kao zakonski skrbnik maloljetnih učenika tijekom njihovog dvogodišnjeg školovanja u BiH nije dao pristanak za snimanje te boravak TV ekipi na privatnom posjedu na kojem se nalazi nas internat, novinari su ipak nasrnuli na privatnost maloljetnih učenika. Smatramo da je ovakav način izvještavanja protivan novinarskoj etici te predstavlja grudo kršenje Konvencije o zaštiti prava maloljetnika. Smatramo da se u ovom slučaju nije radilo o izvještavanju radi zadovoljavanja interesa javnosti u BiH već o najgoroj vrsti senzacionalizma motiviranog isključivo finacijskom zaradom. Iako je spomenuti prilog bio pozitivno intoniran nastavak Dnevnika FTV je doveo je u vezu naseg učenika sa osobom koja ima izrazito negativan javni image u svijetu te ga tako neizravno, ali vrlo ocito podvrgnuo diskriminaciji.“

Analiza emitovanog sadržaja:

Agencija je inicirana prigovorom, po službenoj dužnosti zatražila snimke programa, nakon čega je izvršena analiza istih. Emitovan je prilog sljedećeg sadržaja:

REPORTER: „Ovo je Kim Han Sol, najpoznatiji ali i najtraženiji tinejdžer posljednjih dana u Europi. Naša ga je ekipa snimila prije nekih pola sata, dok je objedovao u jednom od internata Koledža ujedinjenog svijeta, gdje bi se trebao školovati sljedeće dvije godine.“

REPORTER: „Kako vam se sviđa život u Mostaru? Da li ste sretni, uzbuđeni?“

KIM HAN SOL: „Vrlo sam uzbuđen, volim Mostar. Ovdje je dobra i hrana, a i ljudi su vrlo ljubazni. Da, sve je dobro.“

REPORTER: „Ovaj će šesnaestogodišnjak imati kažu u Koledžu, jednake uvjete i tretman kao i sva djeca“

U prilogu je emitovana i izjava g-đe Musa, glasnogovornice Koledža ujedinjenog svijeta: „Čisto da spriječimo medijski pritisak doista ne bi govorila o detaljima. Uglavnom on je za nas učenik kao i svaki drugi. I nadamo se da ćete nam dozvoliti da tako i ostane.“

Odluka Agencije

Agencija je zaključila da se na osnovu emitovanog sadržaja čini da je Kim Han Sol svojevrijem pristao da odgovori na postavljena pitanja te da stanica nije bila namjera da zloupotrijebi maloljetnog Kim Han Sol-a, nego da javnosti predstavi unuka svjetski poznate ličnosti, koji je došao u Bosnu i Hercegovinu kako bi nastavio svoje školovanje. Kako se može zaključiti iz emitovanog priloga akcenat je stavljen na njegov početak studija na Koledžu ujedinjenog svijeta u Mostaru.

Što se tiče navoda iz prigovora u vezi privatnosti učenika, zaključeno je da maloljetno lice nije dovedeno u negativnu konotaciju u prilogu, te da pitanja koja su mu postavljena nisu pitanja kojima se zadire u njegovu privatnost sa očiglednim ciljem narušavanja iste, već predstavljaju sasvim obična pitanja koja se odnose na njegov boravak i utiske o Mostaru. Agencija je slučaj okončala u redovnoj proceduri, smatrajući da nema osnova za dalje akcije.

30.12.2009. RTRS – prilog o fizičkom nasilju nad 14-godišnjom djevojčicom iz Broda- kršenje člana 14. Izvještavanje o krivičnim djelima u koje su uključeni maloljetnici – pismeno upozorenje

Činjenice

Dana 02.12.2009. godine, u okviru informativne emisije *Dnevnik* s početkom u 19:30 časova, RTRS je emitovala prilog koji govori o slučaju fizičkog nasilja nad maloljetnom djevojčicom.

Akcija Agencije

Agencija je po službenoj dužnosti pokrenula istragu te zatražila snimke predmetnog programa. Analizom snimaka predmetnog programa koje je sačinila Agencija, utvrđeno je da se radi o prilogu u kojem je trei-

ran slučaj fizičkog nasilja nad 14-godišnjom djevojčicom iz Broda, u sklopu kojeg je obavljen razgovor sa roditeljima maloljetnice, uz jasno navođenje njihovog identiteta, dok je tokom razgovora sa roditeljima snimljen i prikazan dio kuće, te unutrašnjost sobe djevojčice. Dijelovi priloga, kako je analizom ustanovljeno, u kojima govori novinarka pokriveni su snimcima djevojčicine sobe. Detaljno su snimljene i prikazane njene stvari, igračke, plišana srca sa ljubavnim porukama, te u dva navrata i jedna fotografija djevojčice mlađeg školskog uzrasta. Agencija svakako cijeni napore stanice da ukaže na sve veću opasnost nasilja nad maloljetnicima. Međutim, prema postavljenim standardima koji se tiču izvještavanja o krivičnim djelima u koje su na bilo koji način umiješani maloljetnici, bilo kao žrtve, svjedoci, optuženi ili da su na drugi način umiješani u istragu ili postupak u vezi sa nepodobnim djelima ili radnjama, radio i televizijske stanice, a posebno javni servisi, imaju osobitu dužnost u poštivanju svih načela koji se tiču ograničenja u otkrivanju identiteta maloljetnika posredno ili neposredno, odnosno putem objavljivanja informacija koje bi mogle uputiti na trag, adresu, fotografiju ili informacije o školi koju pohađaju. Stanice moraju posvetiti dužnu pažnju pri objavljivanju ovakvih informacija u cilju zaštite potencijalno ranjivog položaja maloljetne osobe koja je uključena u slučaj. Na osnovu gore navedenog, Agencija je konstatovala da je ovim došlo do kršenja člana 14. *Izveštavanje o krivičnim djelima u koje su umiješani maloljetnici*, Kodeksa o emitovanju RTV programa. Stanici je na ime ustanovljenog kršenja izrečeno pismeno upozorenje.

NB – Slučajevi navedeni pod brojem 9-16 se bave istom temom, a navedeni su zasebno jer su zasebno vođeni. Pored toga, usljed specifičnih okolnosti, TV Kantona Sarajevo je izrečeno usmeno upozorenje, dok je u ostalim slučajevima izrečena mjera pismenog upozorenja.

2.9.2010. – BHT1- izvještavanje o slučaju seksualnog zlostavljanja maloljetne djevojčice iz okoline Bratunca, kršenje člana 14 *Izveštavanje o krivičnim djelima u koje su umiješani maloljetnici- pismeno upozorenje* -

Činjenice

9.1. BHT1 - Regulatorna agencija za komunikacije (Agencija) je po službenoj dužnosti, analizirala programe određenog boja stanica koje su izvještavala o slučaju seksualnog zlostavljanja maloljetne djevojčice iz okoline Bratunca. S tim u vezi, posjedujući predmetne snimke, Agencija je, između ostalih, sačinila i analizu programa BHRT, tačnije priloga emitovanog u okviru informativnog programa Dnevnik dana 16. 03.2010. u kojem je ovaj slučaj obrađivan.

Akcija Agencije

Analizom predmetnog sadržaja konstatovano je da je da su u predmetnom prilogu objavljeni inicijali maloljetnice, te da je navedeno da se radi o *učenici Srednjoškolskog centra u Bratuncu*, dok se u nastavku priloga navodi informacija da je „*privedena Mevla Manjič, nana maloljetnice, koja je prije mjesec dana prijavila nestanak maloljetne unuke koja je žrtva prostitucije*“. Nijedna od njih nije prikazana likom. Izvještavanje o događajima i krivičnim djelima u koje su uključeni maloljetnici, jeste kompleksno pitanje koje se nameće stanicama u potrebi da se, sa jedne strane javnosti pruže odgovarajuće informacije, a sa druge strane da na odgovarajući način zaštiti identitet maloljetnika koji su uključeni u događaje o kojima se izvještava. Dilema stanica o tome na koji način izvještavati o ovakvim i sličnim događajim je posebno izražena u slučajevima kada veliki broj informacija pristižu odobrenjem nadležnih organa pa i izjavama srodnika maloljetnika. U ovakvim slučajevima, Agencija posebno cijeni zalaganje stanice da javnosti pruži informacije kojima se ukazuje na određene društvene pojave koje bi trebale biti predmet razmatranja šire društvene zajednice. Međutim, prema postavljenim standardima koji se tiču izvještavanja o krivičnim djelima u koje su na bilo koji način uključeni maloljetnici, bilo kao žrtve, svjedoci, optuženi ili na drugi način umiješani u istragu ili postupak, radio i televizijske kuće, imaju obavezu i dužnost u poštivanju svih načela koji se tiču ograničenja u otkrivanju identiteta maloljetnika posredno ili neposredno, odnosno putem objavljivanja informacija koje bi mogle uputiti na trag, adresu ili fotografiju ili informacije o školi koju pohađaju. Agencija smatra da je u izvještavanju o žrtvi seksualnog zlostavljanja navedene informacije koje su na posredan način mogle doprinijeti otkrivanju njenog identiteta, i time dodatno pogoršati njen položaj. Agencija je zaključila da je stanica time prekršila član 14. Kodeksa *Izveštavanje o krivičnim djelima u koje su umiješani maloljetnici*. Međutim cijeneći svrhu priloga, kao i da se može zaključiti da emitovanim sadržajem nije postojala namjera da se otkrije identitet maloljetnih osoba, te cijeneći i činjenicu da, do sada, nije zabilježena ova vrsta prekršaja, Agencija smatra da su ispunjeni uslovi za izricanje pismenog upozorenja.

RTV BN - izvještavanje o slučaju seksualnog zlostavljanja maloljetne djevojčice iz okoline Bratunca, kršenje člana 14 *Izveštavanje o krivičnim djelima u koje su umiješani maloljetnici- pismeno upozorenje*

Činjenice

Agencija je po službenoj dužnosti, analizirala programe određenog boja stanica, između ostalih i TV BN, koje su izvještavala o slučaju seksualnog zlostavljanja maloljetne djevojčice iz okoline Bratunca.

Akcija Agencije

Linija za pomoć novinarima

Aktuelni slučajevi:

Darijo Novalić - Udruženje BH novinari i Linija za pomoć novinarima zaprimili dopis od MUP-a KS u kojem su nas obavijestili o aktivnostima koje su sproveli u vez sa prijavljenim slučajem prijetnji uredniku magazina "Start BiH", Dariju Novaliću. Udruženje BHN i Linija za pomoć novinarima poslali su Zahtjev za dostavljanjem informacija Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Dika Bejdžić - Novinarku tužili za klevetu zbog teksta objavljenom u dnevnim novinama "Oslobođenje" dana 16.01.2001. Udruženje BHN je Jasmini Sarić, advokatici tužene novinarku dostavilo stručno mišljenje u vezi sa tekstom pod naslovom "I ljekari sa lažnim diplomama, objavljenom u Oslobođenju od 16.01.2001., koji je predmet sudskog spora za klevetu kod Općinskog suda u Cazinu.

Paulina Janusz - Novinarka magazina "BH Dani" obratila se Udruženju BH novinari i Liniji za pomoć novinarima u vezi sa incidentom koji se desio 24.05.2014. u prilogu FACE TV-a gdje je navedena novinarka optužena za razbijanje Bosne i Hercegovine, te je javno pozvano da ju se linčuje. Udruženje BHN i Linija za pomoć novinarima izdali su Saopćenje za javnost i dali pravni savjet novinarki.

Ljiljana Faladžić - Udruženje BHN i Linija za pomoć novinarima izdali su Saopćenje za javnost a u vezi sa neprimjerenim ponašanjem predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika prema novinarki BN televizije Ljiljani Faladžić. Na press konferenciji u Bijeljini predsjednik RS-a Milorad Dodik verbalno je napao novinarku BN televizije u namjeri da spriječi snimanje izjave i time pokušao da diskredituje i novinarku i kompletnu bijeljinski televiziju.

Analizome priloga emitovanih u okviru informativnog programa dana 16. i 17. 03.2010. u kojem je ovaj slučaj obrađivan, konstatovano je da je u sklopu informacije o policijskoj akciji na području opština Srebrenica i Bratunac emitovana informacija da se radi o maloljetnoj romskoj djevojčici, učenici srednjoškolskog centra u Bratuncu". Takođe objavljeno je ime i prezime uhapšene bake Mevle Manjić, prikazane iz profila prilikom hapšenja. Činjenica je da se u predmetnom programu nie spomenuto ime i prezime maloljetne djevojčice, ali je navedeno se radi o maloljetnoj romskoj djevojčici, učenici srednjoškolskog centra u Bratuncu, te je objavljeno ime i prezime uhapšene bake Mevle Manjić, prikazane iz profila prilikom hapšenja, što predstavlja informacije koje su na indirektan način upućivale na njen identitet što je dodatno moglo naštetiti njenom položju, s obzirom na činjenicu da je u pitanju mala sredina u kojoj maloljetnica živi. Naime, prilikom prezentiranja informacija koje bi mogle imati štetnih posljedica po maloljetne osobe, od izuzene je važnosti omogućiti zaštitu maloljetne osobe prije svega u sredini u kojoj živi, odnosno spriječiti da se dodatno izlaže neprijatnostima, ne isključujući zaštitu i u široj društvenoj zajednici. Stanice moraju posvetiti dužnu pažnju pri objavljivanju ovakvih informacija u cilju zaštite potencijalno ranjivog položaja maloljetne osobe koja je uključena u slučaj, bez obzira na izvor informacija kojima raspolažu. U ovom slučaju, konstatovano je da je stanica propustila da poduzme sve mjere kojima bi onemogućila otkrivanje identiteta maloljetnika. Agencija smatra da su u izvještavanju o žrtvi seksualnog nasilja navedene informacije koje su na posredan način mogle doprinijeti otkrivanju njenog identiteta, te time dodatno pogoršati njen položaj. Agencija je zaključila da je stanica time prekršila član 14. Kodeksa- *Izvještavanje o krivičnim djelima u koje su umješani maloljetnici* . Međutim cijeneći svrhu priloga, kao i da se može zaključiti da nije postojala namjera da se otkrije identitet maloljetnih osoba, te cijeneći i činjenicu da je stanica vodila računa da ne prezentira informacije koje je posjedovala, a koje bi mogle ugroziti sigurnost djevojčice, Agencija je na ime utvrđenog kršenja stanici izrekla pismeno upozorenje.

(Dio izlaganja sa konferencije u Sarajevu)

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Velida Kulenović

Mirza Sadiković

Siniša Vukelić

Admir Kadrić

Vladimir Šušak

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072

e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;

web: www.bhnovinari.ba